



УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальне підприємництво»

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

<https://uft.in.ua/index.php/pro-universitytet/struktura-universitytetu>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: dep_management@uft.in.ua

Викладач(ка) – Дука Анастасія Петрівна, доктор(ка) економічних наук, професор(ка), професор(ка) кафедри менеджменту

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»					
Шифр та назва спеціальності	073 «Менеджмент»					
Назва освітньо-професійної програми	«Менеджмент»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2–3 семестр	120 год, 4 кредитів ЄКТС	20	20	80	Диференційований залік
Заочна	2–3 семестр		6	6	108	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Дисципліна «Соціальне підприємництво» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та компетенцій, необхідних для створення та розвитку підприємств, які орієнтовані на вирішення соціальних проблем і одночасно мають економічну ефективність. Вона охоплює теоретичні основи соціального підприємництва, механізми його функціонування, а також принципи сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу. Здобувачі вищої освіти ознайомляться з ключовими інструментами та практиками створення соціальних підприємств, започаткування соціальноорієнтованого бізнесу, зокрема в контексті інновацій та стратегії вирішення соціальних проблем через підприємницьку діяльність. Особлива увага приділяється розвитку навичок проєктного менеджменту, фінансування соціальних ініціатив, а також оцінки впливу соціальних підприємств на громаду та навколишнє середовище.
Мета і завдання дисципліни	Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти комплексних знань і навичок для реалізації ініціатив соціального підприємництва, здатності аналізувати соціальні потреби і розробляти ефективні бізнес-моделі, що поєднують соціальний та економічний ефекти. Зокрема, навчити здобувачів розв'язувати соціальні проблеми через підприємницьку діяльність, реалізувати інноваційні проєкти і забезпечувати сталий розвиток соціальних підприємств. Завдання дисципліни: <ol style="list-style-type: none">1. Опанувати теоретичні засади соціального підприємництва та його роль у сучасній економіці.2. Вивчити методи та інструменти створення і розвитку соціальних підприємств.3. Розвинути практичні навички з оцінки соціального впливу підприємницьких проєктів.4. Ознайомитись з питаннями фінансування соціальних ініціатив та залучення інвестицій.5. Набути навичок управління соціальними проєктами та сталого розвитку соціальних підприємств.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани. Здатність розробляти проєкти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

	<p>Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.</p> <p>Здатність до управління організацією та її розвитком.</p>
Результати навчання	<p>Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.</p> <p>Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p> <p>Вміти взаємоузгоджувати функціональні стратегії управління, аналізувати динаміку і структуру показників розвитку бізнесу, обґрунтовувати та впроваджувати сучасні методи управління якістю.</p>
Навички Soft skills	<p>Комунікативні навички: уміння чітко і ефективно представляти економічні ідеї та стратегії, комунікабельність, емоційний інтелект, вміння слухати та надавати конструктивний зворотний зв'язок, ведення переговорів, уміння презентувати аналітичні дані та економічні стратегії для різних аудиторій, активне слухання та взаємодія з різними стейкхолдерами в економічному середовищі.</p> <p>Лідерські компетенції: уміння приймати стратегічні економічні рішення, навички управління командою в умовах економічної нестабільності, моніторинг ефективності економічних політик, здатність до вирішення конфліктів у сфері економічної політики, формулювання та реалізація економічних стратегій, вміння мотивувати та переконувати інших щодо необхідності економічних змін.</p> <p>Селф-менеджмент і волюві компетенції: орієнтованість на досягнення економічних цілей та результатів, стресостійкість у прийнятті економічних рішень, ініціативність у пошуку інноваційних рішень, гнучкість і адаптивність до змін у внутрішніх та зовнішніх економічних умовах, здатність до самоорганізації та самоконтролю в процесі управління економічною політикою.</p> <p>Інтелектуальні навички для перманентного професійного розвитку: аналітичний склад розуму для оцінки макроекономічних та мікроекономічних процесів, креативність у розробці економічних рішень, критичне мислення щодо економічних моделей та стратегій, здатність працювати з великими обсягами економічної інформації, вміння здійснювати порівняльний аналіз та оцінку результативності різних економічних політик.</p>
Методи навчання	<p>Опанування змісту дисципліни забезпечується у вигляді класичних, мультимедійних та інтерактивних лекцій і консультацій з викладачами. колективних обговорень, дискусій, роботи в мікрогрупах. Застосовуються такі засоби навчання: інформаційні (підручники і навчальні посібники, зокрема електронні), дидактичні (таблиці, навчальні відеофільми, презентації, демонстраційні приклади), технічні (аудіовізуальні засоби, засоби телекомунікацій, мультимедіа тощо)</p>

Матеріально-технічні ресурси	Ноутбук. Мультимедійний проектор. Доступ до глобальної мережі Internet. Хмарні технології підтримки освітнього процесу: Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять), Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)
-------------------------------------	--

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до окремого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
<p>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального підприємництва</p>	<p>Тема 1.1. Вступ до соціального підприємництва Поняття соціального підприємництва, його роль у сучасній економіці. Соціальні підприємства як фактор розвитку громад. Різниця між традиційним та соціальним підприємництвом. Принципи соціального підприємництва: інноваційність, сталий розвиток, соціальна відповідальність.</p>
	<p>Тема 1.2. Теоретичні моделі та стратегії соціального підприємництва Моделі соціального підприємництва (прибуткове, неприбуткове, змішане підприємство). Стратегії розвитку соціальних підприємств. Аналіз моделей соціального впливу. Соціальні інновації та їх роль у бізнес-стратегіях..</p>
	<p>Тема 1.3. Правові основи та нормативно-правові акти соціального підприємництва Законодавчі та нормативно-правові рамки соціального підприємництва. Правовий статус соціальних підприємств. Ліцензування, реєстрація та оподаткування соціальних підприємств. Соціальне підприємництво в контексті міжнародного права.</p>
	<p>Тема 1.4. Соціальна відповідальність бізнесу та її вплив на розвиток підприємництва Поняття корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Вплив КСВ на імідж та ефективність підприємств. Соціальна відповідальність в діяльності соціальних підприємств. Інструменти реалізації соціальної відповідальності в бізнесі..</p>
	<p>Тема 1.5. Інструменти та механізми оцінки соціального впливу Методи та інструменти оцінки соціального впливу. Соціальна звітність підприємств. Оцінка ефективності соціальних проектів та ініціатив. Ключові показники вимірювання соціального впливу.</p>
<p>Змістовий модуль 2. Практичні аспекти соціального</p>	<p>Тема 2.1. Процес створення соціального підприємства Етапи створення соціального підприємства. Бізнес-план для соціального підприємства: особливості та специфіка. Визначення соціальної проблеми та її вирішення через бізнес-моделі. Ризики та можливості</p>

підприємництва	на етапі запуску соціального підприємства
	Тема 2.2. Фінансування соціальних підприємств Джерела фінансування соціальних підприємств: гранти, кредити, інвестиції. Специфіка залучення інвестицій для соціальних проєктів. Механізми фінансової підтримки та державні програми для соціальних підприємств. Краудфандинг як інструмент для соціальних ініціатив.
	Тема 2.3. Управління соціальними проєктами та командами Принципи управління соціальними проєктами. Формування ефективних команд для реалізації соціальних ініціатив. Інструменти та техніки проєктного менеджменту. Взаємодія між соціальними підприємствами та організаціями громадянського суспільства.
	Тема 2.4. Інновації в соціальному підприємстві Визначення та роль інновацій в соціальному підприємстві. Приклади успішних інноваційних соціальних підприємств. Впровадження новітніх технологій у соціальні ініціативи. Підходи до розвитку інновацій в соціальних підприємствах.
	Тема 2.5. Соціальне підприємництво в глобальному контексті Глобальні тенденції та виклики в соціальному підприємстві. Приклади міжнародного досвіду розвитку соціальних підприємств. Використання міжнародних платформ для підтримки соціальних ініціатив. Глобалізація соціального підприємництва та його адаптація до місцевих умов.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. К.: Преса України, 1997. 80 с.
2. Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-2021-п#Text>
3. Бочарнікова А. Соціальне підприємництво - це просто. 2020. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-238403611/238403611>.
4. Кацьора О. В. Формування соціального підприємництва в контексті соціальних проблем (на прикладі Закарпатської області). Дис. на здобуття наукового ступеня кандидата соціологічних наук 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології. ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2021. 204 с.
5. Duka A., Carlos de las Heras Jambrino. The integration of social innovations in ensuring sustainable social safety. In The Paradigm of Innovative Development in the Conditions of Permanent Crisis: Collective monograph / edited by Carmen Jambrino Maldonado, Grygoriy Starchenko, Tetiana Stroiko. Universidad de Málaga. Málaga - Chernihiv : REICST, 2024. DOI: <https://doi.org/10.54929/monograph-12-2024>

Допоміжна література:

1. Васильєва О.О., Трохимець О.І., Соколов А.В. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент розвитку людського потенціалу. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 66/2022. С. 153-161. <https://doi.org/10.32843/infrastruct66-28>.
2. Голубєв О.В. Оцінювання потенціалу розвитку соціального підприємництва в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. №3. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-03-07>.
3. Голубєв О.В. Методичні аспекти вибору стратегічних альтернатив для обґрунтування моделі регулювання розвитку соціального підприємництва. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-09>.
4. Горин В. П., Булавинець В. М. Соціальне підприємництво як інструмент диверсифікації фінансування соціальної політики. *Агросвіт*. №15, 2021. С.29–35.
5. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. *Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування*: посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2016. 92 с.
6. Кацьора О.В., Попович А.М. Перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні. *Науково-теоретичний та громадсько-політичний альманах «Грані»*. Вип. 5. Дніпро. 2020. С. 39–44.
7. Осипова С. К. Соціальне підприємництво як об'єкт державного регулювання. *Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління*. 2019. 1 (10). С.48–56. DOI: 10.5281/zenodo.3233407
8. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність : навч. посібн. НТУ України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.
9. Смаль В. В., Кокоть В. О. Соціальне підприємництво: підходи до визначення та ідентифікації. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 6. С. 69–74.
10. Смаль В. В., Кокоть В.О. Що слід знати про соціальне підприємництво: посіб. Київ. 2017. 54 с.
11. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
12. Соціальне підприємництво» за наук. Редакцією к.е.н. А.О. Корнецького – К.: Фамільна друкарня Huss, 2019 – 160 с
13. Спреклі Ф. Посібник з планування соціального підприємництва. Британська рада. Київ, 2011. 68 с. URL: <http://surl.li/fotle>
14. Старченко, Г. В., & Дука, А. П. (2023). Проектно-орієнтоване управління соціальним підприємництвом. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (10). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-03-06>
15. Шапошников К.С., Покатаєва О.В., Дука А.П. Державне регулювання розвитку соціального підприємництва в національній економіці: актуальні проблеми сьогодення. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 3. Doi: 10.54929/2786-5738-2022-3-03-09
16. Defourny J., Nyssens M. Conceptions of Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Europe and the United States:

- Convergences and Divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*. 2010. Vol.1 No. 1 pp. 32–53.
17. Mair J., I. Marti Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*. 2006. №41. P. 37–41.
18. Peredo A. M., Mc Lean M. Social entrepreneurship: A critical review of the concept. *Journal of World Business*. 2006. № 41(1). P. 56–65.
19. Gidron B., Hasenfeld Y. *Social Enterprise: An Organizational Perspective*. Palgrave Macmillan, 2012. 280 p.
20. Zahra S., Rawhouser H., Bhawe N., Neubaum D., Hayton J. Globalization of Social Entrepreneurship Opportunities. *Strategic Entrepreneurship Journal*. 2008. Vol. 2. Issue 2. P. 113–117. URL: <http://socialeconomyaz.org/wpcontent/uploads/2011/01/zahra.pdf>

Інформаційні джерела та Internet ресурси:

1. Верховна Рада України, законодавство <http://rada.gov.ua>.
2. Президент України <http://www.president.gov.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Національна бібліотека імені Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
6. Стратегія «Україна 2030». URL: <https://nes2030.org.ua>
7. All statistics of UNCTAD. URL: <http://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/>
8. Worldbank. URL: <https://wdi.worldbank.org/tables>.
9. World Business Council for Sustainable Development (WBCSD): URL: <http://docs.wbcsd.org/2010/12/CIISustainableInclusiveInnovation.pdf>